

**FAN, TA'LIM, TEXNOLOGIYA VA ISHLAB CHIQRARISH
INTEGRATSIYASI ASOSIDA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI
NOMLI III ILMIY ONLAYN KONFERENSIYA
BOSHLANG'ICH SINFLARDA SINFDAN TASHQARI ISHLARNI
TASHKIL ETISH VA O'TKAZISH**

Umarqulova Maxfuza

1BT-22 guruh talabasi

Sayfullayeva Nozima Bahodirovna

Osiyo xalqaro universiteti katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinflarda sinfdan tashqari ishlarni tashkil etish va o'tkazishning dolzarb masalalri haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: An'anaviy sinf, o'z-o'zini hurmat qilish, hissiy, jismoniy,

Kirish

So'nggi yillarda boshlang'ich maktablarda sinfdan tashqari mashg'ulotlarga katta e'tibor qaratilmoqda, chunki o'qituvchilar, ota-onalar va tadqiqotchilar bolaning har tomonlama rivojlanishidagi ahamiyatini tan olishadi. Boshlang'ich ta'lim - bu bolalar nafaqat akademik ko'nikmalarni rivojlantiradigan, balki ularning kelajagini shakllantiradigan ijtimoiy, hissiy va jismoniy asoslarni shakllantiradigan muhim bosqichdir. An'anaviy sinfdan o'qish, yozish va arifmetika kabi kognitiv ko'nikmalarga e'tibor qaratilgan bo'lsa-da, darsdan tashqari mashg'ulotlar bolalarga qiziqishlarni o'rganish, o'ziga ishonchni oshirish va akademik dasturlarning qattiq chegaralaridan tashqarida shaxslararo ko'nikmalarni rivojlantirish imkoniyatlarini taklif qiladi.

Boshlang'ich ta'limda sinfdan tashqari mashg'ulotlarning o'rni shunchaki o'yin-kulgidan tashqarida. Ushbu tadbirlar akademik samaradorlikni oshirish, ijodkorlikni rivojlantirish va jismoniy farovonlikni oshirish uchun ko'rsatildi. Ular sotsializatsiya jarayonida yordam beradi, etakchilik qobiliyatlarini, jamoaviy ish va intizomni tarbiyalaydi. Shunday qilib, maktablar maktabdan tashqari mashg'ulotlarni diqqat bilan tashkil etishi va o'tkazishi, ular akademik o'quv dasturini to'ldirishi va har bir o'quvchining har tomonlama rivojlanishiga hissa qo'shishi kerak.

Ushbu maqolada boshlang'ich sinflarda sinfdan tashqari mashg'ulotlarni tashkil etish va o'tkazish, ularning ahamiyati, turli xil faoliyat turlari, amalga oshirishning ilg'or tajribalari va maktablarda ushbu dasturlarni samarali integratsiya qilishda duch keladigan muammolar yoritilgan.

FAN, TA'LIM, TEXNOLOGIYA VA ISHLAB CHIQRARISH INTEGRATSIYASI ASOSIDA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI NOMLI III ILMIY ONLAYN KONFERENSIYA

Asosiy qism

1. Boshlang'ich ta'limda sinfdan tashqari mashg'ulotlarning ahamiyati

Boshlang'ich maktab yillarida bolaning rivojlanishida sinfdan tashqari mashg'ulotlar muhim rol o'ynaydi. Bolaning har tomonlama rivojlanishi nafaqat intellektual o'sishni, balki hissiy, jismoniy va ijtimoiy farovonlikni ham o'z ichiga oladi. Sinfdan tashqari keng qamrovli dastur quyidagilarni ta'minlaydi:

a. Ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish:

boshlang'ich sinflardagi bolalar ijtimoiy rivojlanishning shakllanish bosqichida. Sport, musiqa, san'at to'garaklari va drama guruhlarini kabi mashg'ulotlar ularga o'z tengdoshlari bilan sinfdan ko'ra kamroq tuzilgan va qulayroq muhitda muloqot qilish imkonini beradi. Ushbu o'zaro ta'sirlar muloqot, empatiya va jamoada ishlash kabi shaxslararo ko'nikmalarni shakllantirishda muhim ahamiyatga ega.

b. O'z-o'zini hurmat qilish va ishonchni oshirish:

sinfdan tashqari mashg'ulotlarda ishtirok etish bolalarga o'z iste'dodlarini kashf qilish va rivojlantirish imkonini beradi. Sport bilan shug'ullanadimi yoki maktab o'yinlarida qatnashadimi, bu yutuqlar bolaning o'zini o'zi qadrlashiga hissa qo'shadi. Akademik muhitdan tashqarida o'zini qobiliyatli his qiladigan bolalar ko'pincha ular ichida yaxshiroq ishlaydi.

c. Jismoniy va ruhiy salomatlik uchun foydalari:

Sport, raqs va gimnastika kabi jismoniy mashqlar bolaning jismoniy salomatligi uchun juda muhimdir. Ular vosita ko'nikmalarini, jismoniy tayyorgarlikni va umumiy farovonlikni rivojlantirishga hissa qo'shadilar. Bundan tashqari, jismoniy faoliyat bilan shug'ullanish ruhiy salomatlikni yaxshilash, tashvishlarni kamaytirish va muvaffaqiyat tuyg'usini rivojlantirish bilan bog'liq.

d. Akademik imtiyozlar:

Darsdan tashqari mashg'ulotlar muntazam akademik soatlardan tashqari amalga oshirilsa-da, ular akademik natijalarga ijobiy ta'sir ko'rsatishi ko'rsatilgan. San'at yoki musiqa kabi ijodiy faoliyat bilan shug'ullanish xotira va muammolarni hal qilish qobiliyatlari kabi kognitiv funktsiyalarni yaxshilashi mumkin, bu esa akademik yutuqlarga bilvosita foyda keltiradi.

2. Boshlang'ich maktablarda sinfdan tashqari ish turlari

FAN, TA'LIM, TEXNOLOGIYA VA ISHLAB CHIQRISH INTEGRATSIYASI ASOSIDA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI NOMLI III ILMIY ONLAYN KONFERENSIYA

Boshlang'ich maktablardagi sinfdan tashqari mashg'ulotlarni bir necha turlarga bo'lish mumkin, ularning har biri bola rivojlanishining turli jihatlarini qondirish uchun mo'ljallangan:

a. Sport va jismoniy faoliyat:

Futbol, basketbol, suzish va gimnastika kabi sport mashg'ulotlari jismoniy kuch, muvofiqlashtirish va jamoada ishlashga yordam beradi. Jismoniy tarbiya o'qituvchilari va murabbiylar xavfsizlik va inklyuzivlikni ta'minlash uchun yoshga mos sport turlarini diqqat bilan rejalashtirishlari kerak.

b. Ijodiy san'at dasturlari:

musiqa, raqs, rasm va drama dasturlari bolalarda badiiy ifodani tarbiyalaydi. Ushbu tadbirlar ijodkorlikni rag'batlantiradi, shuningdek, xotira, diqqat va nozik vosita nazorati kabi kognitiv qobiliyatlarni oshiradi. Badiiy dasturlar bolalarga o'z his-tuyg'ularini o'rganish va o'zlarini sinfda imkonsiz bo'lishi mumkin bo'lgan usullar bilan ifodalash uchun imkoniyat yaratadi.

c. Akademik klublar:

Matematika, tabiatshunoslik, o'qish yoki shaxmatga yo'naltirilgan to'garaklar o'quvchilarda intellektual qiziqishni uyg'otadi. Ushbu to'garaklar sinfda o'rganishni yanada qiziqarli va interfaol formatlarga aylantirib, bolalarga o'zlari qiziqqan mavzularni o'rganish imkoniyatini beradi.

d. Jamoatchilik xizmati va etakchilik faoliyati:

Talabalar kengashlari yoki jamoat xizmati guruhleri kabi dasturlar bolalarni mas'uliyatli fuqarolar bo'lishga undaydi. Etakchilik faoliyati qaror qabul qilish ko'nikmalarini shakllantirishga yordam beradi va mas'uliyat tuyg'usini tarbiyalaydi, jamoat xizmati esa empatiya va jamiyatga yordam berish muhimligini o'rgatadi.

e. Texnologiya va fan klublari:

Raqamli o'sib borayotgan bugungi dunyoda texnologiyaga asoslangan tadbirlar, masalan, kodlash klublari yoki robototexnika guruhleri hatto boshlang'ich maktab darajasida ham mashhur bo'ldi. Ushbu tadbirlar bolalarda mantiqiy fikrlash, muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi va STEM (fan, texnologiya, muhandislik va matematika) sohalariga erta qiziqish uyg'otadi.

FAN, TA'LIM, TEXNOLOGIYA VA ISHLAB CHIQRISH INTEGRATSIYASI ASOSIDA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI NOMLI III ILMIY ONLAYN KONFERENSIYA

3. Sinfдан tashqari mashg'ulotlarni tashkil etish va o'tkazish bo'yicha ilg'or tajribalar

Maktabdan tashqari dasturlarning samaradorligini oshirish uchun maktablar ushbu tadbirlarni tashkil etish va o'tkazishda ilg'or tajribalarni qo'llashlari kerak:

a. Faoliyatni o'quv maqsadlariga muvofiqlashtirish:

Sinfдан tashqari dasturlar akademik o'quv dasturi bilan raqobatlashmasdan, uni to'ldirishi kerak. Misol uchun, fan to'garaklari atrof-muhit bo'yicha sinf darslari bilan mos kelishi mumkin, sport esa jismoniy salomatlik bo'yicha darslarni qo'llab-quvvatlaydi.

b. Inklyuzivlik va qulaylik:

barcha o'quvchilar, ularning qobiliyatlaridan qat'iy nazar, darsdan tashqari mashg'ulotlarga kirishlari muhim. Maktablar har xil qiziqishlar va malaka darajalariga mos keladigan turli tadbirlarni taklif qilishlari kerak, bunda hech bir bola jismoniy yoki intellektual cheklovlar tufayli chetda qolmasligini ta'minlashi kerak.

c. Malakali nazorat va yo'l-yo'riq:

Faoliyatlar yosh bolalarni boshqarishda malakali o'qitilgan xodimlar tomonidan nazorat qilinishi kerak. Murabbiylar, klub maslahatchilari va o'qituvchilar mashg'ulotlar xavfsiz bo'lishini va o'quvchilarni qo'llab-quvvatlovchi muhitda o'rganishi va zavqlanishini ta'minlashi kerak.

Xulosa

Sinfдан tashqari mashg'ulotlar boshlang'ich ta'limning muhim qismi bo'lib, akademik ta'limdan tashqari ko'plab afzalliklarni taqdim etadi. Ular bolalarning har tomonlama rivojlanishiga yordam beradi, ularning kelajakdagi muvaffaqiyatlari uchun muhim bo'lgan ijtimoiy, jismoniy va ijodiy qobiliyatlarni rivojlantiradi. Biroq, ushbu imtiyozlarni maksimal darajada oshirish uchun maktablar ushbu tadbirlarni samarali tashkil etishi va o'tkazishi, inklyuzivlik, foydalanish imkoniyati va ta'lim maqsadlariga muvofiqligini ta'minlashi kerak.

FAN, TA'LIM, TEXNOLOGIYA VA ISHLAB CHIQRARISH INTEGRATSIYASI ASOSIDA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI NOMLI III ILMIY ONLAYN KONFERENSIYA

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Сайфуллаева, Н. Б. (2021). ВАЖНЫЕ АСПЕКТЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СИСТЕМЕ КЛАССНЫХ УРОКОВ. Вестник науки и образования, (15-3 (118)), 40-42.
2. Сайфуллаева, Н. Б. (2022). ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ДИДАКТИЧЕСКОГО ПРОГРАММНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ В ОБУЧЕНИИ МАТЕМАТИКЕ. In НОВЫЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ (pp. 10-12).
3. Сайфуллаева, Н. Б. (2023). РОЛЬ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБУЧЕНИИ КОМПЬЮТЕРНЫМ НАУКАМ. Universum: технические науки, (4-1 (109)), 41-43.
4. Сайфуллаева, Н. Б. (2023). ВАЖНОСТЬ МАТЕМАТИКИ И ЕСТЕСТВЕННЫХ НАУК ДЛЯ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ: Сайфуллаева Нозима Баходировна, преподаватель кафедры “Теория начального образования”, Бухарский государственный университет. Город Бухара. Республика Узбекистан. Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал, (1), 305-307.
5. Сайфуллаева, Н. Б. (2023). Методы Организации Уроков Математики В Начальных Классах С Использованием Цифровых Технологий. Miasto Przyszłości, 35, 388-390.
6. Сайфуллаева, Н. Б. (2023). РОЛЬ МАТЕМАТИКИ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ. PEDAGOGS jurnali, 1(1), 292-292.
7. Сайфуллаева, Н. Б. (2019). Роль дидактических игр в умственном развитии учащихся в математике начального класса. In INTERNATIONAL SCIENTIFIC REVIEW OF THE PROBLEMS OF PHILISOPHY, PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY (pp. 102-106).
8. Сайфуллаева, Н. Б., & Марданова, Ф. Я. (2021). НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ ПО ВЫСШЕЙ МАТЕМАТИКЕ. Проблемы науки, 84.
9. Сайфуллаева, Н. Б. (2020). Важные особенности дидактических игр в процессе обучения математике в начальных школах. In ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ И ВОСПИТАНИЯ (pp. 60-62).
10. Сайфуллаева, Н. Б., & Мурадова, Я. М. (2020). Пути эффективного использования методов обучения математике в начальных классах. In EUROPEAN RESEARCH (pp. 121-123).

FAN, TA'LIM, TEXNOLOGIYA VA ISHLAB CHIQRARISH INTEGRATSIYASI ASOSIDA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI NOMLI III ILMIY ONLAYN KONFERENSIYA

11. Сайфуллаева, Н. Б. (2022). Методы определения потребностей обучающихся в процессе использования облачных технологий в образовании. *Universum: технические науки*, (2-1 (95)), 57-59.
12. Сайфуллаева, Н. Б., & Саидова, Г. Э. (2019). Повышение эффективности занятий, используя интерактивные методы в начальном образовании. *Научный журнал*, (6 (40)), 101-102.